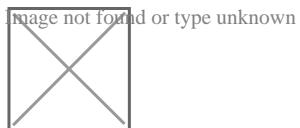

Ο Άγιος των Σκλάβων και ο Αλή Πασάς

/ Πεμπτουσία

α) Το Σάββατο 24 Αυγούστου του 1779 απαγχούστηκε ο μεγάλος δι-δά-σκαλος του γένους και ιερομάρτυρας Κοσμάς ο Αιτωλός. Ίσως φαίνεται πα-ρά-δο-ξο, αλλά το ειρηνικό του έργο αναγνώριζαν εκτός από τους Χριστιανούς και πολλούς Τούρκοι. Ακόμη και αυτός ο Κουρτ Πασάς που έδωσε επιστολή να θανατωθεί, όπως μαρτυρεί ο πιστός μαθητής του αγίου Σάπφειρος Χριστοδουλίδης, «εμετανόησε διατί εγελάσθη και δια μάταιον κέρδος εθανάτωσε τοιούτον αθώον και ειρηνικόν ἀνθρωπον».

β) Από Επιστολή του Πατροκοσμά προς τον αδελφό του Χρύσανθο, που γράφτηκε λίγους μήνες πριν το μαρτύριό του, φαίνεται ότι ήταν αγαπητός και γινόταν ευρύτερα αποδεκτός. Εκείνοι που τον αντιπαθούσαν, διότι επέμενε στην τήρηση της αργίας της Κυριακής, ήταν οι Εβραίοι. Γράφει στην εν λόγω επιστολή: «Δέκα χιλιάδες Χριστιανοί με αγαπώσι και ένας με μισεί. Χίλιοι Τούρκοι με αγαπώσιν και ένας όχι τόσον. Χιλιάδες Εβραίοι θέλουν τον θάνατόν μου και ένας όχι».

γ) Ιδιαίτερη όμως ήταν η σχέση του αγίου Κοσμά με τον Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Η συνάντηση των δύο ανδρών μαρτυρείται στο Τεπέλενι. Εκεί, όταν κάποιοι κινήθηκαν απειλητικά εναντίον του αγίου διαλύοντας τη σύναξή του, εκείνος κατέφυγε στο αρχοντικό της Χάμκως, μητέρας του Αλή, η οποία τον

προ-στάτεψε. Την ώρα του βραδινού φαγητού ο διορα-τι-κός επισκέπτης είπε στο νεαρό Τουρκαλβανό: «Θα γίνης μεγά-λος άν-θρω-πος· θα κυριεύ-σης όλη την Αρβα-νι-τιά· θα υπο-τά-ξης την Πρέ-βε-ζα, την Πάρ-γα, το Σούλι, το Δέλβινο, το Γαρ-δί-κι και αυτό το τάχτι του Κουρτ Πα-σά. Θα αφήσης μεγάλο όνομα εις την Οι-κουμένην».

δ) Και πρόσθεσε: «Αυτή είναι η θέλησις της Θείας Προνοίας. Ενθυ-μήσου όμως σε όλη τη διάρκεια της εξουσίας σου να αγαπάς τους Χριστια-νούς, αν θέλης να μείνη η εξουσία εις τους διαδόχους σου». Την άλλη μέ-ρα το πρωί ο παρορμητικός νεαρός ρώτησε τον άγιο, αν θα πάει στην Κωνστα-ντι-νού-πο-λη. Τότε ο προορατικός ιερομόναχος απάντησε: «Και στην Πόλιν θα πας, μα με κόκκινα γένεια!».

ε) Ο Αλής δεν πρόλαβε να διευ-κρι-νίσει, τι σή-μαινε η τε-λευ-ταία φράση. Όμως, εντυπωσιασμένος στην πορεία της ζωής του από την επα-λή-θευση των προρ-ρήσεων αλλά και την ανάμνηση της εμπινευσμένης δι-δα-χής του α-γί-ου, τον τίμησε υπερβαλλόντως. Όταν κατέλαβε το Μπε-ρά-τι, έδωσε εντο-λή στον Μη---τροπολίτη Βελεγρά-δων Ιωάσαφ να κάνει ανα-κο-μι-δή του λει-ψάνου του α--γίου και να κτισθεί ναός και μοναστήρι στο όνομά του. Με ε-πι--στο-λές και φιρμά-νια προέτρεψε τους προεστούς και τους κα-τοί-κους της ευ-ρύ-τερης περιοχής να προ-σφέ-ρουν για την αποπεράτωση του μονα-στη-ριού, το οποίο ενί-σχυσε οικονο-μι-κά και ο ίδιος.

στ) Στη συνέχεια ο Αλή Πασάς εγκαινίασε την εκκλησία και όρισε τριή-μερη εμπορική πανήγυρη στο Κολικόντασι στις 23, 24 και 25 Αυ-γού-στου. Παράλληλα οργάνωσε μεγαλοπρεπή λιτανεία της κά-ρας και των λειψάνων του στα Γιάννενα με τη συμμετοχή του χριστια-νι-κού κλήρου και του λαού, αλλά και πολλών τούρκων. Ήδη από το 1815 καθιερώθηκε η εορτή του αγίου «δια βεζυρικής διαταγής». Έλεγε χαρακτηριστικά: «Τούτο το κα-λό-γερο, ωρέ, ήταν αληθινό προφήτη. Ήρθε σπίτι μου, στο Τεπελένι, και με ευκή-θηκε, ωρέ, και μου είπε όλα όσα έκαμα, σαν να τα είχε γραμ-μέ-να στο κι-τάπι!».

ζ) Όταν κάποιος φανατικός μουσουλμάνος ειρωνεύτηκε τον Αλή Πα-σά, διότι τιμούσε τον άγιο Κοσμά, εκείνος απάντησε: «Φέρετέ μου ένα μου-σουλμάνο, σαν κι αυτόν τον χριστιανό και να του φιλήσω τα πόδια». Δρα-μα-τικό ήταν το τέλος του Αλή. Όταν το 1822 επαναστάτησε εναντίον του Σουλτάνου, εκείνος διέταξε τον αποκεφαλισμό του. Το αιμό-φυρτο κε-φά-λι του μεταφέρθηκε στην Πόλη και επιβεβαιώθηκε έτσι η προφητεία του Πατροκοσμά, «ότι θα πάει στην Πόλη με κόκκινα γένια».